

*Іноді ми потрапляємо у пастку своїх очікувань
і будуємо модель бажаного, не співвідносячи її
з тим, що можемо прийняти від життя
і яку ціну за те покласти...*

Частина перша

«САБУРОВА ДАЧА»

Дзвінок із «Сабурки» Асю струснув. День, який було сплановано заздалегідь, з усім важливим та буденним, довелося перекроїти наново...

* * *

На території «Сабурової дачі» було безлюдно. 2021 рік, щойно зацілований гарячим літом, примірявся до вбрання з нової колекції «Осінь». Поміж будівель і примар минулих століть тинявся теплий поривчастий вітер, од нудьги переганяючи з місця на місце колючий пил і припечатане сонцем опале листя. Якби не гуркіт трамваїв, що іноді проходили неподалік, спокій тут був би так само глибоким, як і людські упередження, пов'язані з цим місцем.

Молода невеличка жінка порушила тутешню сонливість. Різкі слова, призначені комусь, кого вона добре знала, раптово обірвалися, і телефон полетів у наплічну сумочку.

— От і чудово! — вигукнула вона сама собі.

Обличчя, не без натяків на жіночу вроду, пом'якшало, але в очах залишився сухий блиск подавленого гніву. Очі в неї були не смарагдові, не бурштинові, а просто зелено-карі, як у батька — її вайлуватого дебелистого батька, від котрого вона лише й успадкувала ті очі.

У бавовняній сукні та літніх спортивних туфлях жінка рухалася швидко і легко. Її спітніла шкіра носила ознаки недавнього перебування на морі; фарбоване рудувате волосся, поспіхом підібране на потилиці, неслухняно вибивалося з-під дешевої пластикової шпильки, а на підмізинному пальчикові зубоскалив діамантик на пів карата.

Не сповільнюючи ходи, після телефонної розмови вона якийсь час роздивлялася каблучку, наче вирішувала подальшу долю дорогої прикраси. Думок було чимало — між її чіткими бровами пролягла вертикаль зосередженості. Спіткнувшись, жінка облишила це заняття і роззирнулася. Навколо — ні душі, навіть біля церкви Св. Олександра Невського, що яскравіла червоною цеглою ліворуч од стежини...

На Асю чекали. У віконці лікарняних дверей промайнуло невиразне лице, і стара небалакуча санітарка, впоравшись із замком, упустила відвідувачку у світ білих стін і халатів. Потім, так само ні пари з вуст, провела її «куди треба» та подріботіла далі у своїх необхідних справах. У довгому вузькому коридорі знову нікого. Кожен сантиметр, навіть міліметр цього простору, зашитого в сивий пластик, випаровував гнітючу тишу й порядок. Ася постукала у двері перед собою — глухі, без жодної позначки, оббиті таким самим пластиком — і, не дочекавшись відповіді, натиснула на металеву ручку. Та тихо клацнула під її пальцями і впустила у просторий кабінет.

Анатолій Миколайович, здіймаючись горою над робочим столом біля вікна, щось зосереджено писав, і його висновки квапливо лягали на папір професійним лікарським почерком. Іноді він чухав світло-кучеряву потилицю, вдаваючи, що не помічає нікого зайвого поруч. Інколи поглядав на підвіконня, де поміж стосами паперів стояв самотній графин із водою. Шкіряна софа, на якій лікар знаходив притулок під час нічних чергувань, теж була завалена товстими теками з документами, з котрих де-не-де стирчали закладинки з цифрами та ієрогліфами адептів Гіппократа.

Ася привіталася. Не відволікаючись од справи, Анатолій Миколайович мовчки вказав на стілець з іншого боку стола і звернув увагу на відвідувачку лише тоді, коли дописав щось важливе.

— Невже Ася Горобець? — він зацікавлено подивився на неї крізь товсті окуляри. — Радий тебе бачити.

— Навзаєм. Як там Сазонова? — Ася розуміла, що після «навзаєм» не завадило би сказати щось іще, на кшталт «нарешті зустрілися», або запитати, як він — друг її бешкетного дитинства. Але нічого такого не спало своєчасно в її голову, забиту по маківку думками про інше. Та й казати банальності, нехай і приємні, вона не звикла. — Ти можеш пояснити, що трапилось?

— Спитай краще в подружки. І буду тобі вдячний, якщо забереш її звідси.

В Асі вирвався недовірливо-здивований звук — щось не в'язалось у цій раптовій і дивній історії. Вона відкинулася на спинку стільця та в очікуванні пояснень схрестила на невеличких грудях тонкі рішучі руки. Знала, що Анатолій Миколайович про себе вже підкреслив цю дію як захист од нього, однак їй і насправді було ніяково.

— Усе гаразд, — завідувач жіночого відділення Харківської психіатричної лікарні почав крутити в пальцях ручку, якою щойно писав. — Усе, що стосується моєї компетенції. А дурощі — невиліковні.

Асю пробило різким, із присмаком перцю, сміхом.

— Я цю дурепу вб'ю... Хоча, Толю, — її очі гіпноотично вп'ялись у нього, — треба було би почати з тебе.

Анатолій Миколайович гмикнув, ховаючи усмішку, в якій промайнув лисячий хвіст. За що його вбивати? І навіть дорікати нема підстав. Він зателефонував Асі на прохання її ж подружки, яка після невдалої спроби суїциду та мандрівки на «швидкій» до «токсикології» потрапила під його опіку. Так, він не сказав, що вважає це фарсом, однак і не збрехав.

— І навіщо вона це зробила?

— Творча криза чи кохання — вагомі причини повернути до себе увагу. — Анатолій Миколайович солодко потягнувся. Білий халат на його міцному торсі мало не луснув. — Ти ж розумієш, без згоди пацієнта тепер не кладуть у наш заклад, хіба що небезпечних для суспільства. А твоя подружка наїлася снодійного, потім викликала «швидку» і сказала, що отруїлась і злякалась. А вже у «токсикології»

заявила, що не ручається за себе і згодна на лікування у психіатричній лікарні... Ти, мабуть, розповідала їй про мене?

Ася розплела схрещені руки й кивнула, пригадуючи подробиці спілкування з Ніною щодо цієї теми і починаючи розуміти, яким чином подруга тут опинилася.

— І що тепер?

— Випишу твою Сазонову з діагнозом F43 — гостра реакція на стрес. І нехай радіє життю.

Ручка, яку він крутив, набула вертикального положення, стукнула по столу й упала на теку з чієюсь історією хвороби. У кабінеті застиг час. F43 у сорок три Ніниних роки...

— Можна мені з нею поговорити?

— Треба! І скажи, що VIP-апартаментів більше не буде. Якщо надумає гратися далі, переведемо її до палати, де перебувають в оригінальному вимірі вельми неординарні пані. Додому аж побіжить.

Ася крадькома подивилася на маленький наручний годинник на своєму зап'ястку — до перукаря ще можна встигнути.

— Жінка з наручним годинником — така рідкість... — Анатолій Миколайович хитнув головою. — У тебе все гаразд?

— А чи може бути інакше?.. Не дивися на мене так, Толю.

— Якби не твоя подружка, то коли б зустрілися? — проігнорувавши її зауваження, дорікнув він. І, усміхнувшись, додав: — Хоча зустріч у дурдомі — це радше екстрим.

Між ними був робочий стіл. Не помітити її каблучку він не міг, але про майбутнього чоловіка так і не спитав. А вона не сказала, що кілька хвилин тому ця каблучка перетворилася на атрибут нездійсненої мрії.

— Чаю хочеш? — швидко спитав. — Або чогось міцнішого?

Він бачив її наскрізь. І так було ще з дитинства, коли вони гралися в «козаків-розбійників» чи обносили чужі малюнки поза їхнім домом.

— Ні... дякую. І за екстрим також, — із її губ злетів, ледь торкнувшись пальчиків, повітряний поцілунок — по-дитячому

безвинний і водночас жіночний. — Я тобі незабаром зателефоную... Обіцяю.

Ніна задумливо сиділа на ліжку, притулившись спиною до стіни. Височенька й міцна, вона втягнула голову в плечі й навпомацки шукала ногою на підлозі один із капців. Другий лежав збоку підошвою догори. У рожевому шовковому халаті Ніна була єдиною барвистою плямою, яка сьогодні трапилась Асі у лікарняному інтер'єрі.

При появі відвідувачки жінка шумно зітхнула, і в її очах, чорних та круглих, мов дві величезні краплини розтопленої смоли, з'явилося щось сторожке. Ася без запрошення присіла на край ліжка й запитально подивилася на подругу.

— Усе так складно, — не дочекавшись прямих запитань, мовила Ніна. — Мені наплювати, що скажуть інші. Я лише хотіла, щоб *він* зрозумів...

Ні, це не творча криза, — Ася відвела очі, — це хворе, кульгаве на обидві ноги почуття, що колись, можливо, й було коханням. Ася бачила його лише раз, а чула про нього утисячне. І, якби не попередня розмова в кабінеті завідувача, була би стовідсотково впевнена в тому, що Ніна зараз перебуває там, де має бути.

— Тепер усе буде гаразд, — відсторонено втішила вона подругу й підійшла до ґратчастого вікна.

Молода пара прогулювалася доріжкою навпроти. Мабуть, не дуже приємно дивитися крізь залізні прутки на людей, котрі вільні йти будь-куди й будь-коли, якщо знаєш, що не можеш учинити зараз так само. Але навряд чи закохана замислювалася над цим, коли замовляла собі «путівку» до колишнього генеральського маєтку.

— Ти ще замолода, аби мене зрозуміти, — наче почувши її зневажливі думки, спробувала виправдатися Ніна.

Ася невизначено хитнула головою, будучи впевненою, що десять років різниці в їхньому віці — не прірва між ними.

— Збирайся, я замовлю машину.

Поки та вагалася, погоджуватися чи ні на озвучений алгоритм дій, Ася викликала таксі й заходилася ховати у пакети все розмаїття нутрощів її шафки. Кількість і продуманість узятих сюди речей доводила серйозність намірів пацієнтки.

— Дещо мені заборонили брати в палату, — раптом згадала Ніна. — Треба знайти сестричку... Мене точно відпустять?

— Точно, — відрізала Ася. — Перепочила — і досить.

Ніна спалахнула, але миттєво згасла.

— Я не хочу додому, — зізналася вона, і нестримне горе виблиснуло сльозами в її очах — таке горюче, що в Асі мимоволі ворухнулося бажання влізти у чужу карму...

* * *

Саша звикла до маминих подруг і колежанок, які залітали до неї обговорити надважливі жіночі справи, але не очікувала, що мати вирішить оселити в них Ніну на «деякий час». Ася не питала дозволу в доньки й не попереджала. Тому юна особистість холодно-ввічливо побажала їм смачного і, забравши свою чашку з гарячим какао, зачинилась у себе в кімнаті. Із цієї фортеці її тепер не виманити нізащо.

Усі зустрічі відбувалися на кухні — єдиному приміщенні, де вистачило коштів зробити пристойний ремонт із необхідними новинками кухонної техніки. Бо купівля сімдесяти двох власних квадратних метрів висмоктала гроші від продажу двох кімнат у комуналці й усі збереження Асі. Кухня перетворилася на вітальню. Тут було багато світла й нічого зайвого. Лаконічність і раціональність панували в усьому, створюючи неочікувану гармонію простоти, смаку та легкого життєвого безладу.

Ася мовчки налила чай у дві білі фарфорові чашки з японського сервізу, що подарували їй колеги торік на новосілля. Подумки промайнув діалог із донькою, потім десь на рівні підсвідомості залишився скріншот: треба сісти й поговорити. Але пізніше... І присунула вазочку з цукатами

ближче до гості. Туди ж перекочувала й тарілка з апетитними тістечками.

— Така вже доросла в тебе доця... — по-доброму зітхнула Ніна. — Женихи є?

— Та поки начебто не до хлопців.

— Чотирнадцять років. Ти впевнена, що все знаєш?

Ася малій довіряла. Сашка була трохи ледачою, проте розважливою. Із хибних думок у її голові засіли хіба що дві: зайва вага, котру донька виявила в себе за чиеюсь авторитетною правдою, та «прикольний» колір, у який вона хотіла перефарбувати своє темно-русяве волосся. Інших радикальних ознак підліткового бунтарства Ася поки не помічала.

— А де твоя каблучка? Ви що, посварилися? — Ніна пильно подивилась на подругу і, не почувши відповіді, раптом випала у паралельний світ. — Що в тебе на роботі?

Рухом голови Ася вказала на стос журналів, який притулився на підвіконні до потемнілого вечірнього скла... Сьогодні вона мала скласти компанію майбутній свекрусі у виборі ресторану для весілля. І річ не в тім, що через Нінині дурощі довелося скасовувати зустріч, а у тому, що Арсеній цьому навіть зрадив. Він отримав чудовий шанс зняти із себе відповідальність за розрив їхніх стосунків. І в кабінеті завідувача жіночого відділення психіатричної лікарні Асі хотілося найбільше за все ридати ридма. Особливо, коли Толик поцікавився, чи все у неї гаразд...

Безліч ліхтарів, вікон, фар спалахнули бризками світла й пронизали сутінки очікуванням ночі. Із п'ятнадцятого поверху було видно майже всю Північну Салтівку, селище Жуковського, міський парк і навіть будівлі Держпрому, що, виринувши із серпанку небокраю, устромили у височінь тонкі, як лезо, шпилі.

— Ти засуджуєш мене? — настрій гості змінився. — Візьми в нього інтерв'ю.

Ася повела бровою, розуміючи, що замість гарячого чаю треба було запасатися льодом. Тепер ця щаслива мати двох близнюків, які блискуче долають перепони навчання

у Варшавському університеті, художниця, у котрої намітився неабиякий творчий шлях, і просто красива жінка, світлини якої збирають у фейсбуці сотні лайків, — зараз вона знову намагатиметься зробити підпал. Згоратиме достеменно й вартісне. Заради марева.

— Ти ж запрошуєш на свій проєкт якихось писанкарок чи лялькаррок, студентів-початківців, бозна-кого. А він... — Ніна пробіглася запаленим поглядом по столу та стінах. І десь під стелею знайшла потрібний епітет: — Неймовірний!

— Авжеж!

— Не смійся. Він — той, хто тобі потрібний.

Чай був ледве теплим, коли Ася взяла свою чашку. Розмірковуючи над пропозицією Ніни, вона майже проковтнула два тістечка, яких не збиралась їсти. Мисливське й раціональне протистояли в ній одне одному з рівними силами. Її новий проєкт тільки набирив сили.

— Ні. — Ася облизала цукрову пудру з губ. — Із наших хтось уже спілкувався з ним.

— Шкода. Ти тоді би зрозуміла мене.

Розуміти інших — не є необхідною умовою успішних журналістських знахідок. На відміну від інтуїції, наполегливості, а іноді й нахабства. А ще додати жіночий шарм, знайомства, зв'язки... Після спортивних репортажів осягати мистецькі тонкощі довелося швидко і без права на помилку. Молодші й завзятіші йшли по п'ятах.

— Ти мені ось що пообіцяй... — Ася відставила чашку та, обпершись ліктями об стіл, подалася до гості. — Більше жодних вибриків, як сьогодні.

Ніна відсахнулася від неї, як од чорта, й образа проступила сльозами. Втім, Асю цього разу не так легко було взяти на жалість.

— Із «Сабуркою» не жартують. Це тобі не казки про генеральську душевнохвору доньку. Ще раз таке витвориш — на мене не розраховуй. І на Анатолія також.

Про розмову з донькою Ася згадала лише вранці, коли вони зустрілися на території приготувань до нового дня. Із зубною щіткою за цокою Сашка вичавила із себе звук, у якому треба було розпізнати «привіт». Це добре. Чи дивно. Бо зазвичай малá не порушувала першою мовчазною гармонією в ранковому дуєті.

— Привіт, доню. Я сьогодні, мабуть, трохи спізнюся.

— Тобі на це мій дозвіл не потрібний.

Сашка прогупала на кухню і швидко увімкнула електрочайник. Поки той закипав, вона дістала дві чашки — одну собі для чаю, другу матері для кави — і зазирнула у свій телефон. Середнього зросту, трохи вайлувата, але з милим личком, яке ще не втратило по-дитячому м'який овал, вона вже знала переваги й недоліки своєї зовнішності та виставляла в соцмережі світлини, на яких здавалася собі стрункішою та привабливішою. Збір лайків захоплював.

Коли Ася вийшла з ванної кімнати, на столі вже стояло горнятко з кавою. Для неї. Вона зробила спробу обійняти доньку, таку рідну, проте колючу, наче реп'ях.

— Коли ця вже піде? — не приймаючи материнської ласки, Саша шмагнула її нетерпимістю. — Ти не сама тут живеш. Що, спитати у мене — зайве?

І це тільки перший ранок перебування третьої людини в їхньому домі. І це враховуючи, що Ніна сьогодні ще не з'являлася... Подумавши про неї, Ася відчула неспокій і, забувши про каву, за мить опинилася перед дверима кімнати, яку віддала вчора в її розпорядження. Ледь чутно постукала... трохи сильніше. І, не дочікуючись, поки ринуть здогадки, увійшла в затемнене приміщення, куди ретельно запнуті штори досі не пускали ранкового настрою.

Гостя нерухомо лежала на старенькому дивані, що залишився тут од попередніх хазяїв. Із-під ковдри, над підлогою, вкритою колись класичним червоно-коричневим лінолеумом, стирчала її повненька гола нога.

— Каву зі мною питимеш? — Ася розштовхала її після дози снодійного. — Я на роботу...

На м'ятому обличчі подружки нарешті остаточно розплющились очі, проте вона навряд чи була готова прийняти будь-яке рішення. Рішення прийняла Ася.

— Поїдеш зі мною. Мені потрібна твоя допомога.

«ЛІТНЯ» ЖІНКА

Ніна так і не спитала, якої допомоги очікували від неї. Мабуть, здогадалася, що Ася не ризикнула залишити її вдома саму.

Зазвичай улітку в Харкові охочих до культурних заходів значно меншає, а восени неспішним темпом починається оживлення. Однак ковід відкорегував це «зазвичай». Люди, загнані по домівках невидимою заразою, втомлені онлайн-існуванням, відшукували у проміжках між карантинами будь-яку можливість повернутися до живих зустрічей. Навіть утрати близьких і друзів не завадили їм якомога швидше скинути медичні маски, аби відчути радість свободи. Тому влітку на всіх харківських артмайданчиках кипіло культурно-мистецьке життя. І тепер, у переддвер'ї осені, розуміючи, що з початком навчального року та похолоданням спалахне нова хвиля ковіду, всі, хто працював у форматі «людина-людина», поспішали встигнути впіяти реальні аудиторії.

Графік був насичений. Концентрацію дій зумовив мінутний день, який Асі довелося втиснути у сьогоднішній. Майже весь, окрім шопінгу із Сашкою. Кросівки й курточка для малої знову в Асиному щоденникові під трьома знаками оклику. Там же, трохи нижче, нагадування: «подзвонити Толі». Без дати. Він надто розумний, аби повірити, що вона зателефонує просто так. Буде нагода — набере його залюбки...

— Може, заїдемо? — Ніна пригальмувала біля кав'ярні, повз якої вони проходили Сумською. Гарячий день під

сонячним небом у кам'яному ложі історичного центру виснажував. — Я вже не можу... Ти і завтра влаштуєш мені такий марафон?

Прикинувши, скільки часу забере галерея «Бузок», муніципальна галерея та відвідування Лади Львівни, яка у відповідь на необачне запитання могла заглибитись у бездонні спогади, Ася відмовилася від посиденьок у черговому кафе.

— Із такою роботою геть необхідне власне авто, — Ніна задивилася на новеньку автівку, одну з тих, що шерхотіли по бруківці праворуч од них. — Це, перш за все, твій імідж.

— У мене є іміджевий наш громадський транспорт.

Ася тільки видихнула борги за квартиру. На репетиторів Сашки у дев'ятому класі вилітатиме щомісячно понад дві тисячі гривень, на захоплення туризмом — приблизно так само. А поїздка туристичного гуртка на осінніх канікулах до Європи потягне з кишені ще кілька сотень євро. І відмовити не можна. Це адекватне підліткове захоплення, здорові звички й усе те позитивне, корисне і прекрасне, про що кажуть педагоги на батьківських зборах, окрім зборів коштів на поточні потреби школи.

— Якби не твої гордощі, хоча б аліменти отримувала... Ти мене чуєш? — Ніна вдерлась у тему під грифом «не обговорюється». — Де тепер твій колишній?

Ася не чула про Пашу досить давно, і де він вештався, її не цікавило.

— Я впевнена, що гроші в нього є, — Ніна поперла пробоєм. — Чому ти така? Нехай хоч зараз допоможе власній дитині. Доросла дівчинка — їй і одягнутися треба, і вчитися, і... А може, до нього заглянемо? — здавалося, ця думка щойно з'явилася в Нініній голові. — Ну будь ла-аска... Слухай, це ж зовсім близько...

— Ні, Ньюсю. Це ти послухай, — вони зупинилися біля оперного театру, виплоду архітектурного бруталізму, в одному із приміщень якого містився інформаційно-виставковий центр «Бузок». — Зараз — усе за планом.

Лада Львівна жила в «тихому центрі». Так казали про старі дворики, яким удалося сховатися від сум'яття центральних вулиць Харкова і навіть од двадцять першого століття. Там пахло минулим, як колись у бабиній шафі нафталіном. І щось ретро-загадкове ховалося в лабіринтах дворових переходів, арок та облуплених стін із вузькими сходами в під'їздах без ліфтів...

— Я з подругою. Це — Сазонова Ніна, художниця.

— А я — з капцями, — і гостинна жінка нагадала, що килимів у неї немає.

Ніна взула саморобні хутряні капці, скосивши очі на семисантиметрові підбори, якими Лада Львівна у свої сімдесят із хвостиком легко поцокотіла по паркету в глиб квартири. Ася з розумінням усміхнулась і мовчки стиснула кулак, піднявши великий палець.

— Асенько, де вимити руки, ви пам'ятаєте, — обізвалася хазяйка звідкись із-за дверних порт'єр. — І прихопіть, будь ласка, з кухні чайник... Я вам довіряю.

У господарстві Лади Львівни зазвичай панував стан, як вона казала, творчої спонтанності. І в незакінчених вишивках хрестиком у п'яльцях, котрі можна було знайти в кухні або у залі на громіздкому дивані. І в деталях викрійок — чи то вже розібраних старих суконь, чи то, навпаки, ще не зібраних нових. І в квітах у тимчасових тепличних горщиках поруч із новими, на яких народжувався акриловий орнамент, перебуваючи у стані народження котрий місяць. Але «творча спонтанність» знала чіткі межі й аж ніяк не привносила характеру безладу й захаращення в її вишукані апартаменти. Тут було завжди затишно й цікаво.

— Начебто все, — мовила господиня, зосереджено оглядаючи кришталеві вазочки з цукерками, виноградом і халвою. І, розпрямивши й без того прямі плечі, грайливо додала: — Нам, гарненьким дівчаткам, солодощі не завадять.

Лада Львівна знала, про що говорила. Вона вміла носити як сивину, так і безліч зморщок, не приховуючи віку та його

реверансів. Розлучившись із чоловіком років двадцять тому, вона жила для себе та суспільства, іноді прикрашаючи своє життя спілкуванням із донькою та внуками. Ніна скинула на неї очима і присунула ближче до масивного круглого столу стілець із високою спинкою, на якому сиділа. Старовинні меблі й манірність самої хазяйки надавали всьому, що тут відбувалося, деякого картинного присмаку.

— Щось у мене забагато останнім часом «швидких» калорій, — Ніна перевела погляд із тендітної літньої жінки на струнку подругу. — Хіба що трішечки...

— Облиште, люба моя! Після мандрів у таку спеку можна їсти все, що завгодно, — запевнила її Лада Львівна й додала: — Хоча до мандрів готувалася з вас лише одна.

Ніна знову відчула, як печуть розтерті п'ятки. Вона готувалася до лікарні, а не до тривалих походів по бруківці й розпеченому асфальтові.

— Так трапилося, — пояснила за неї Ася. — Ніна заночувала в мене...

— О! — Лада Львівна сплеснула худорлявими руками без прикрас, але з нігтиками під яскравим червоним лаком. — Ми теж колись із подружкою ночували одна в одній. Це, знаєте, було для нас якесь особливе дійство. І найцікавіші, найвідвертіші бесіди відбувалися саме вночі. Коли, ховаючись од холоду, ми вмощувалися у тепле ліжко, або влітку, шукаючи свіжості, сідали на балконі в плетені крісла та пошепки згадували щось особливе, найособистіше — те, про що вдень чи за інших обставин обговорювати було б недоречно.

— Про хлопців? — здогадалась Ася.

— Про почуття, моя люба. Ті емоції незабутні. Недоторкані, ніжні, вразливі. Тому — тільки вночі, у пору одкровення та відкриттів... — Лада Львівна розгорнула шоколадну цукерку й надкусила її. — Я тоді часто дивилась у зоряне небо...

Ася спробувала пригадати останню ніч, коли взагалі помічала її. Не з подушкою в обіймах після довгого робочого дня. Не за комп'ютером у пошуках інформації чи складанні

пазлів нової статті або сценарію заходу. І не в ліжку з Арсенієм, який після десятихвилинного сексу давав хропака. А сам на сам із нею — неосязною й таємничою, коли чорна безодня, пробита мільйонним точечним сяйвом, вливається у тебе і розриває оболонку обмежень. Коли буденне залишається поза межами однорідного з цією безоднею...

— Так, я тоді часто дивилась у зоряне небо... Такими очима, яких тепер нема й уже не буде, — жінка підтиснула сухі губи й зітхнула. — Ті очі назавжди залишилися у тому віці... А ті погляди — у тому небі.

— Як я вас розумію... — замріяно відгукнулася Ніна.

— Жінки завжди розуміють одна одну, — погодилася Лада Львівна. — Але... чи є між ними справжня дружба? Без заздрощів, змагань, боротьби за чоловіків? Особливо, коли випадає доля закохатися обом у того самого.

Ася спіймала повисле у повітрі здивування подруги.

— Чого ти, Ньюсю? — розсміялася вона. — Це ж мова про жінок узагалі. Так, Ладо Львівно? Ви ж не натякаєте на нас із Ніною? Бо нам нікого й нічого ділити — це точно.

— Звісно, двом вродливим жінкам ділити нічого, — знову погодилася хазяйка. — Ви, пані Ніно, чим займаєтесь у житті? Ах, ви ж художниця! Тоді вам пощастило. Із боку професії ви зацікавлені в успіху одна одної. Ніна Сазонова створюватиме шедеври, а тим часом Ася Горобець просуватиме їх на певному ринку... До речі, Асенько, а коли вже я зможу запросити Ніну на мою персональну виставку?

— Саме про це я й хотіла з вами поговорити.

Тільки тепер Ніна зрозуміла, заради кого Ася сьогодні оббігала пів міста і протягала її за собою. У жодній із галерей та інших закладах не відмовили взяти роботи пані Стрілецької, котру пам'ятали як геніального музейного гіда, але на цей квартал всі виставки було розписано.

— Ціную, що відмови по телефону вас, Асенько, не зупинили. Я теж більше покладаюся на домовленості «вживу». Однак... почекаємо, — спокійно відреагувала Лада

Львівна. — Головне — зробити правильне посилання у Всесвіт. Усьому свій час.

— Можна поки що зробити онлайн-виставку.

— Асенько, щодо онлайн-виставок, то є лише одне делікатне слово: онанізм.

Ніна зі силою стиснула губи. Ася теж ледве стрималась, аби не засміятися. Цю жінку не можна було любити чи не любити, оцінювати, критикувати. Її можна було лише сприймати чи ні. Усеньку.

— На вашому проєкті мені було комфортно, — Лада Львівна задумливо закотила очі. — Утім, мої шанувальники зробили мені компліментів більше, ніж моїй творчості... Коли жінка сама як шедевр, їй доводиться нелегко.

— Однозначно, — майже серйозно підтвердила Ася.

— Та, любі мої, митці жодним чином не повинні засмічувати свою голову такою тривіальністю, як самореклама. Хіба що поділитися радістю з друзями в соцмережах чи похвалитись якимось досягненням. Усе інше — одним делікатним словом...

— Онлайн-виставка, — закінчила за неї Ася.

Жінка задоволено прищокнула і провадила:

— Тому за вашим проєктом — майбутнє. Взагалі-то, на вашому місці, я б відкрила власну агенцію й розширила сферу надання подібних послуг... І зверніть увагу на сучасний нонконформізм. У тому, що суперечить теперішньому загальному, завжди є зав'язок загального в майбутньому.

Лада Львівна могла б укотре зауважити про моду на суперечності, від яких насамперед страждає смак. Про класичні сукні під кеди та «снікерси» під сарафани, штани з дірками й висячу матню, і про багато чого, що різало прискіпливе око. Але настрої її був не той.

— Я подумаю, Ладодо Львівно, — запевнила Ася. — А поки що ми можемо з вами зробити майстер-шоу, щось типу творчого вечора. У затишній пристойній кав'ярні чи ресторанчику.

— А скільки коштуватиме оренда?

— Я вам скину умови на пошту.

— І що з цього матиму?

— Світлини й відео в інеті, гроші від продажу ваших робіт на самому заході та після. Можна ще й платний вхід зробити.

— Оце правильно! — Лада Львівна схвально кивнула. — Хочуть прийти на пристойний захід — мають пристойно сплатити... Літня жінка — це вишуканий десерт.

Коли вона казала про себе «літня жінка», то мала на увазі саме літо, навіть не «бабине». Вона знала, що купуватимуть і квитки на її захід, і її роботи, що для квітів не вистачить ваз. Навколо неї завжди створювалося дивовижне магнетичне поле. І щó була чиясь молодість проти її неповторного, непереможного літа!

— Пані Ніно, а що вас штовхнуло на мистецьку стежину? Батьки, амбіціям яких ви не могли протистояти, сприятливі обставини чи поклик душі?

— А хіба писати картини можна не за покликом?

— Ми іноді й не здогадуємося, щó насправді рухає нами. Особливо, коли потрапляємо в середовище суцільних геніїв... Чи у вас стійкий імунітет? — приголомшена Ніна мовчки знизала плечима. Ася теж відмовчувалася. — Дитина малює за покликом, доки шкільна вчителька не замінить цей поклик на звичайну відповідність набору інструкцій. Нудьгуюча домогосподарка також відчуває поклик... А справжніх, обраних упіймати тонке, — одиниці.

— І ви — одна з них? — Ніна почервоніла.

— На щастя, ні. Це дорого коштує. З мене досить бути просто щасливою жінкою. А по святах — улюбленою бабусею, — вона затримала на Ніні пронизливий погляд. — Не женіться, моя люба, за тим, що втрачено.